

**OPIS ZASAD
DZIAŁAŃ INNOWACYJNYCH
PROWADZONYCH
W PRZEDSZKOLU NR 19 W RYBNIKU**

**ROK SZKOLNY 2023/2024
2024/2025**

**Program zajęć:
„Ogród – ogródek -
ogródeczek”**

AUTORZY:

mgr Ilona Dwojakowska

Wstęp

Imię i nazwisko osób wprowadzających innowację w placówce: Ilona Dwojakowska, Edyta Kuczera, Magdalena Oleś, Ewa Buchalik, Ewa Padula, Marta Kostecka, Gabriela Kuśka - nauczyciele wychowania przedszkolnego

Miejsce wdrażania programu: Przedszkole nr 19 w Rybniku

Termin realizacji: III 2024 – XI 2024

Rodzaj innowacji: metodyczna

Zasięg: wszystkie oddziały przedszkolne

Zajęcia edukacyjne: zajęcia realizowane w podstawie programowej wychowania przedszkolnego

Koszty i źródła finansowania: Fundacja Naturalnego Rozwoju, Seed Programs International, StratKit+

StratKit+ 430 zł (dofinansowanie na zakup nasion, krzewów, torfu)

Seed Programs 1000\$ = 3778,11 zł (dofinansowanie na zakup skrzyń, narzędzi ogrodowych, nasion, krzewów i ziemi)

Wprowadzenie.

Pomysł na wdrożenie działań innowacyjnych „Ogród – ogródek - ogródeczek” zrodził się z potrzeby poszerzenia przyprzedszkolnego ogródka. Informacja o wsparciu i otrzymanie dofinansowania na zakup nasion, krzewów i sadzonek zmobilizowała społeczność przedszkola do wzięcia udziału w projekcie „Resiliency Gardens”.

Resiliency Gardens to konsorcjum międzynarodowych organizacji charytatywnych i wolontariuszy z różnych narodowości i środowisk, pomagające polskim i ukraińskim szkołom, organizacjom pozarządowym i innym oddolnym organizacjom zwiększyć podaż lokalnie uprawianej żywności.

Głównym założeniem działań innowacyjnych jest kształtowanie u dzieci postaw prospołecznych wobec otaczającej przyrody, złagodzenie problemów związanych z brakiem bezpieczeństwa żywnościowego oraz niedożywieniem, ukazanie dzieciom, rodzicom dobra natury. Wprowadzony program będzie miał wpływ na dziecko zarówno w sferze poznawczej jak i emocjonalno- społecznej. Program ma nie tylko na celu poszerzanie wiedzy dzieci na temat jak dbać o przyrodę, uwrażliwiać dzieci na świat przyrody, ale głównie ma wpływać na postawy przedszkolaków względem natury, takie jak: cierpliwość i pokorę wobec praw przyrody, szacunek do zieleni, troska i dbałość o wspólne dobro. Edukacja przyrodnicza powinna być ważną częścią wychowania dzieci. Przyroda zaspokaja psychiczne potrzeby dzieci, odgrywa również ważną rolę w kształtowaniu postaw ekologicznych, wychowuje aktywnego, wrażliwego na piękno i dobro przyrody odbiorcę.

Edukacja przyrodnicza wprowadzona poprzez tworzenie i pielęgnację ogrodu rozwinię w pełni kompetencje przyrodnicze przedszkolaków, które są niezbędne w przyszłym funkcjonowaniu człowieka w zmieniającym się społeczeństwie. Kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych jak wiemy „dotyczą zdolności i chęci wyjaśniania świata przyrody z wykorzystaniem istniejącego zasobu wiedzy i stosowanych metod, w tym obserwacji i eksperymentów, w celu formułowania pytań i wyciągania wniosków opartych na dowodach. Kompetencje techniczne i inżynierskie to stosowanie tej wiedzy i metod w odpowiedzi na postrzegane ludzkie potrzeby lub wymagania. Kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii obejmują rozumienie zmian powodowanych przez działalność

człowieka oraz rozumienie swojej odpowiedzialności jako obywatela”¹. Realizacja celów i zadań poprzez tworzenie i poszerzanie przedszkolnego ogrodu zapoznają przedszkolaków z zasadami rządzącymi światem przyrody.

Obecnie dzieci przedszkolne chętnie biorą udział w dbaniu o zwierzęta, kwiaty. Chętnie uczą się jak zdrowo się odżywiać. Biorą udział w konkursach, projektach zewnętrznych o tematyce zdrowego odżywiania. Poszerzenie działań tworzenia ogrodu owocowo- kwiatowo – warzywnego pozwoli w pełni uświadomić im jak ważne w życiu człowieka jest dbanie o naturę.

Zajęcia przyrodnicze realizowane podczas programu wpłyną również bardzo pozytywnie na wzbogacenie słownictwa, rozwój mowy, rozwój poznawczy. Zajęcia poprawią relacje między dziećmi, rozwiną umiejętność pracy w grupie, umiejętności planowania i programowania. Przyroda ze swoimi walorami poprawi sensomotorykę, motorykę małą i dużą.

Ponadto będziemy:

- wspierać wielokierunkową aktywność dziecka, organizując warunki sprzyjające nabywaniu doświadczeń w fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym obszarze jego rozwoju,
- tworzyć warunki umożliwiające dzieciom swobodny rozwój, zabawę i odpoczynek w poczuciu bezpieczeństwa,
- zapewniać prawidłową organizację warunków sprzyjających nabywaniu przez dzieci doświadczeń, eksperymentów które umożliwią im ciągłość procesów adaptacji oraz pomoc dzieciom rozwijającym się w sposób nieharmonijny, wolniejszy lub przyspieszony,
- wspierać samodzielną dziecięcą eksplorację świata, dobór treści adekwatnych do poziomu rozwoju dziecka, jego możliwości percepcyjnych, wyobrażeń i rozumowania, z poszanowaniem indywidualnych potrzeb i zainteresowań,
- wzmacniać poczucie wartości, indywidualności, oryginalności dziecka oraz potrzeby tworzenia relacji osobowych i uczestnictwa w grupie.
- przygotowywać dziecko do rozumienia emocji, uczuć własnych i innych ludzi oraz dbać o zdrowie psychiczne, z wykorzystaniem naturalnych sytuacji, pojawiających się w przedszkolu oraz sytuacji zadaniowych, uwzględniających treści adekwatne do intelektualnych możliwości i oczekiwań rozwojowych dzieci,
- współdziałać z rodzicami na rzecz rozwoju dziecka, uzupełniać realizowane treści o nowe zagadnienia oraz kreować sytuacje prowadzące do poznania przez dziecko wartości i norm społecznych, których źródłem jest rodzina, grupa w przedszkolu, inne dorosłe osoby.²

Zajęcia w ramach programu „Ogród – ogródek - ogródeczek” będą prowadzone w czterech grupach wiekowych w Przedszkolu nr 19 w Rybniku uwzględniając możliwości

---

¹ Zalecenie rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, 2018/C 189/01)

² Podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego.

psychofizyczne dzieci, wiek oraz motywację do wykonywania zadań. Na czas prowadzenia zajęć, warsztatów przeznaczony się około 30 - 40 minut dwa razy w miesiącu (lub więcej jeśli będzie takie zainteresowanie i potrzeba). Zajęcia będą realizowane w przedszkolu poprzez zajęcia edukacyjne, warsztaty prowadzone przez Fundację Naturalnego Rozwoju, wycieczki, działania praktyczne i obserwacje. Program będzie realizowany przez wychowawców grup, oraz nauczycieli dochodzących:

- Grupa I 3 latki, wychowawca Magdalena Oleś
- Grupa II 3,4 latki, wychowawca Ewa Padula
- Grupa III 4,5 latki, wychowawca Ewa Buchalik
- Grupa IV 5,6 latki, wychowawca Edyta Kuczera
- Grupa V 6 latki wychowawca Marta Kostecka

Plan obejmuje również włączenie rodziców w realizację programu poprzez:

- wsparcie w budowaniu skrzyń i tworzeniu ogrodu,
- wsparcie w postaci przekazania, podarowania cebul, krzewów, zieleni, ziemi,
- poprzez udział w organizacji imprezy podsumowującej program,
- poprzez udział w konkursie na stworzenie lapbook'a p.t. „Ogródek”.

Planuje się włączenie w realizację programu Koło Seniorów lub Koło Gospodyń poprzez:

- prowadzenie warsztatów dla przedszkolaków „Zapasy na zimę”.

Planuje się włączenie do realizacji programu pracowników przedszkola zarówno grono pedagogiczne jak i obsługę i administrację poprzez:

- wyrobienie nawyku dbania o wspólny ogród,
- zachęcenie pracowników do wykorzystywania produktów, zasobów ogrodu na potrzeby dzieci, przedszkola: przygotowanie dekoracji, przygotowanie posiłków, kąpek przyrody.

W ramach realizacji programu korzystać będziemy z zasobów zakupionych w ramach grantów Seed Programs oraz StratKIIt+ oraz z zasobów przedszkola, oraz w skład których wchodzi:

- książki, bajki, wiersze, opowiadania znajdujące się w bibliotekach przedszkola o tematyce przyrodniczej, m.in. pozycje M. Kownackiej „Razem ze słońkiem”, Omnibus „Czy wiesz dlaczego – owady”,
- przyrządy ogrodnicze, będące własnością przedszkola,
- zasoby Internetowe, tablice multimedialne, pokazywanie nagrań ciekawych ogrodów, skorzystanie ze stron internetowych takich jak: <https://www.resiliencygardens.org/pl>, <https://www.facebook.com/p/Fundacja-NATURALnego-Rozwoju>
- gry edukacyjne, planszowe.

Dzieci w wieku 3,4 latki

- Dowiedzą się czym jest ogród, grządka, hodowla roślin.
- Dowiedzą się jakie korzyści niesie za sobą uprawa roślin w ogrodzie

Ponadto będą:

- korzystać z własnych zmysłów: rozpoznawać smak, zapach, dźwięk, dotyk, wzrok
- uczestniczyć w zabawach konstrukcyjnych , tworzyć z naturalnych materiałów
- przebywać na świeżym powietrzu
- dbać o zdrowie, zdrowy styl życia
- nazywać zdrowe produkty, nazywać warzywa i owoce, kwiaty
- spożywać zdrową żywność: warzywa, owoce
- poznawać zasady właściwego zachowania się wobec przyrody
- poznawać zasady sytuacje zagrażające bezpieczeństwu: nieostrożne korzystanie z narzędzi ogrodniczych
- dbać o higieniczne spożywanie posiłków

Dzieci w wieku 5,6 lat

- Dowiedzą się czym jest ogród, grządka, hodowla roślin.
- Dowiedzą się jakie korzyści niesie za sobą uprawa roślin w ogrodzie.
- Będą uczestniczyć w tworzeniu ogrodu, tworzeniu kącików przyrodniczych, hodowli roślin, dbania o przyrodę.
- Będą uczestniczyć w warsztatach przyrodniczych o tematyce: kompostowanie, zapylanie, przygotowanie przetworów.
- Będą dbać o przedszkolny ogród.

Ponadto będą:

- obserwować, różne zjawiska przyrodnicze,
- uczestniczyć w zabawach konstrukcyjno – technicznych
- poznawać przyrządy ogrodnicze,
- korzystać z własnych zmysłów: rozpoznawać smak, zapach, dźwięk, dotyk, wzrok,
- uczestniczyć w zabawach konstrukcyjnych, tworzyć z naturalnych materiałów, konstruować z materiałów przyrodniczych,
- przebywać na świeżym powietrzu,
- dbać o zdrowie, zdrowy styl życia,
- nazywać zdrowe produkty, nazywać warzywa i owoce, kwiaty,
- spożywać zdrową żywność: warzywa, owoce,
- poznawać zasady właściwego zachowania się wobec przyrody,
- poznawać zasady sytuacje zagrażające bezpieczeństwu: nieostrożne korzystanie z narzędzi ogrodniczych, przewidywać skutki wynikające z niebezpiecznych zabaw i zachowań,
- dbać o higieniczne spożywanie posiłków,

- uczestniczyć w tworzeniu dekoracji,
- dbać o porządek,
- nabywać świadomość ekologiczną, dostrzegać rolę przyrody w życiu człowieka i jego zdrowiu,
- pełnić dyżury,
- pracować w zespołach,
- dostrzegać w otoczeniu walorów otaczającej przyrody,
- wymieniać i określać elementy składające się na zdrowy tryb życia, wyrabiać nawyk zdrowego odżywiania,
- dostrzegać to, że rośliny i zwierzęta mają swoje potrzeby.

2. Cele programu.

Cele główne

- Rozbudowa i utworzenie przyprzedszkolnego ogrodu.
- Kształtowanie dojrzałości ekologicznej, odpowiedzialności, kształtowanie kompetencji w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii.

Cele szczegółowe

- rozwijanie kreatywności i aktywności twórczej,
- rozwijanie umiejętności społecznych, uspołecznianie dzieci, integrowanie grupy poprzez gry zespołowe,
- rozwijanie sprawności manualnej,
- rozwijanie sprawności motorycznych,
- uwrażliwianie na podstawowe wartości, ekologię, przyrodę,
- rozwijanie indywidualnych zainteresowań dzieci,
- integrowanie więzi rodzinnych poprzez wspólne działania rodzica i dziecka,
- wzmacnianie współpracy przedszkola ze środowiskiem lokalnym,
- rozwijanie wrażliwości i empatii,
- rozwijanie mowy,
- dzielenie się spostrzeżeniami na dany temat,
- poznanie krzewów, owoców i warzyw występujących w polskim ogrodzie,
- kształtowanie postawy ekologicznej,
- dbanie o planetę, rośliny, zwierzęta,
- nazywanie wyhodowanych produktów,
- poznanie zasad zdrowego stylu życia,
- poznanie zasad bezpiecznego korzystania z narzędzi ogrodniczych ,
- stwarzanie możliwości do wykonywania czynności ogrodniczych,
- polisensoryczne poznawanie natury, poznanie smaków i zapachów wyhodowanych roślin.

4. Formy i metody realizacji programu

Formy: zbiorowe i indywidualne

Metody: czynne, słowne i oglądowe

5. Sposoby osiągnięcia celów kształcenia i wychowania

Obserwacja budzącej się do życia przyrody.

Działania praktyczne wykonywane podczas tworzenia ogrodu.

Hodowanie własnych roślin.

Wyszukiwanie odpowiednich inspiracji do tworzenia przedszkolnego ogródka.

Wykorzystanie wyhodowanych zasobów do tworzenia przetworów, kanapek, dekoracji.

Wykorzystanie warzyw i owoców w przedszkolnej kuchni.

Zajęcia edukacyjne, warsztaty, gry zespołowe.

Zakładanie kącików przyrody.

Udział w konkursach.

6. Ewaluacja

Opracowany program poddany będzie ewaluacji częściowej oraz po zakończeniu wszystkich działań. Ewaluacji zostaną poddane opinie dzieci, nauczycieli i rodziców zebrane podczas rozmowy z nimi lub za pomocą kwestionariusza ankiety. Przysłuży się temu również systematyczna obserwacja efektów pracy.

Harmonogram działań:

Termin planowany	Działanie	Termin realizacji, UWAGI
marzec	<ul style="list-style-type: none"> Spotkanie z rodzicami: przedstawienie tematu i planu wprowadzenia innowacji Zgody rodziców na udział dzieci w programie (protokół spotkania za rodzicami). Zapoznanie z celami. Zachęcenie do współpracy w zakresie realizacji zadań. Zachęcenie rodziców do wyhodowania w domu kielek roślin, sadzonek. Zapoznanie dzieci z programem. Metaplan. Projekt ogrodu. Przygotowanie kącików przyrodniczych w salach „Zielony parapet”. Budowa ogrodu z pozyskanych środków programu SEED PROGRAMS, StratKit+,	Początek marca 2024 Początek marca 2024 „Wyhodowanie roślinki” Zajęcia dydaktyczne w grupach I połowa marca II połowa marca Wg. harmonogramu FNR

	<p>wydzielenie przestrzeni, założenie skrzyń</p> <ul style="list-style-type: none"> Warsztaty dla dzieci Fundacja Naturalnego Rozwoju „Kompostowanie”. 	
Kwiecień	<ul style="list-style-type: none"> Założenie „Ogrodowego pamiętnika”. Obchody Dnia Ziemi – zajęcia na temat segregacji. Warsztaty dla dzieci Fundacja Naturalnego Rozwoju „Wtórne wykorzystanie odpadów”. Pierwsze nasadzenia krzewów, roślin, wysiew warzyw, kwiatów. 	<p>Początek kwietnia 22.04.2024</p> <p>Wg. harmonogramu FNR</p> <p>Wg. terminów wymaganych na opakowaniach</p>
Maj	<ul style="list-style-type: none"> Pielęgnacja ogródków, odchwaszczanie, nawożenie. Nasadzenia roślin. Obserwacja wzrostu nasadzonych roślin. Warsztaty dla dzieci Fundacja Naturalnego Rozwoju „Zapylanie”. Wycieczka na majową łąkę – obserwacja kwiatów i owadów. 	<p>Na bieżąco</p> <p>Wg. terminów wymaganych na opakowaniach</p> <p>Wg. harmonogramu FNR</p> <p>II połowa maja</p>
Czerwiec	<ul style="list-style-type: none"> Pielęgnacja ogródków, odchwaszczanie. Obserwacja wzrostu nasadzonych roślin, obserwacja pierwszych czerwcowych owoców (maliny, truskawki). Warsztaty dla dzieci Fundacja Naturalnego Rozwoju „Domki dla owadów”. Przedstawienie rodzicom efektów pracy w ogródkach. Udostępnienie „Ogrodowego pamiętnika”. 	<p>Koniec czerwca</p> <p>Wg. harmonogramu FNR</p> <p>Początek czerwca</p>
Lipiec/ sierpień	<ul style="list-style-type: none"> Pielęgnacja ogródków, odchwaszczanie, podlewanie. Zakup beczki/ zbiornika na deszczówkę Obserwacja wzrostu nasadzonych roślin, warzyw. Wykorzystanie ziół, kwiatów, warzyw do letnich zajęć, dekoracji, prac plastycznych „Kwieciste obrazy”, bukiety. Obserwacja owadów w domkach. 	<p>Na bieżąco</p>
wrzesień	<ul style="list-style-type: none"> Pielęgnacja ogródków, odchwaszczanie, podlewanie. Pierwsze zbiory – wykonanie przetworów z dyni, cukinii, warsztaty dla dzieci Koło Gospodyń Wiejskich. 	<p>Na bieżąco</p> <p>II połowa września (dzień przedszkolaka)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Zbiór nasion z ziół i kwiatów do karmików. • Wykorzystanie owoców, warzyw do zajęć i jesiennej dekoracji sal. 	
Październik	<ul style="list-style-type: none"> • Podsumowanie działań innowacji. Ogrodowy Bal, przedstawienie „Rzepka”. • Konkurs dla rodziców i dzieci „Ogrodowy lapbook”. • Ewaluacja programu – ankiety dla rodziców. • Informacje promujące program w mediach. 	Dzień ziemniaka 21.10.2024 I połowa października Zebrania z rodzicami – podsumowanie obserwacji wstępnej

.....

Zatwierdzam

.....

Dyrektor Przedszkola nr 19 w Rybniku